

Sygnatura akt XI GC 450/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

S., dnia 4 października 2016 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie XI Wydział Gospodarczy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Dariusz Plewczyński

Protokolant: Wiktoria Skulska

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2016 r. w Szczecinie na rozprawie

sprawy z powództwa A. S.

przeciwko (...) SA w W.

- o zapłatę

I. zasądza od pozwanej (...) SA w W. na rzecz powoda A. S. kwotę 210 zł (dwieście dziesięć zł) wraz z odsetkami ustawowymi, a od dnia 1 stycznia 2016 roku za opóźnienie liczonymi od dnia 3 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 875 zł (osiemset siedemdziesiąt pięć zł) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt XI GC 450/16

UZASADNIENIE

Sprawa rozpoznawana była w postępowaniu „zwykłym”

Dnia 10 lutego 2016 roku powód A. S. wniósł przeciwko pozwanej (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W. pozew o zapłatę kwoty 1667,40 złotych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 3 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty oraz złożył wniosek o zasądzenie kosztów postępowania sądowego wg norm przepisanych. W uzasadnieniu swego żądania powód wskazał, iż w wyniku kolizji drogowej uszkodzony został samochód marki O. (...) o numerze rejestracyjnym (...), należący do G. W., zaś sprawca wypadku był ubezpieczony u pozwanej. Powód wskazał, iż poszkodowany wynajął pojazd zastępczy, który był mu niezbędny ze względu na prowadzoną działalność gospodarczą. Podał, iż dochodzona pozewem kwota stanowi różnicę kwoty wynikającej z wystawionej przez powoda faktury, a wypłaconego przez pozwaną odszkodowania.

W odpowiedzi na pozew, wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie solidarnie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych, pozwana wskazała, że kwestionuje roszczenie zgłoszone pozewem zarówno co do zasady jak i co do wysokości. Zakwestionowała stawkę za najem pojazdu zastępczego oraz okoliczność, iż faktura VAT (...) została zapłacona.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 22 października 2014 r. doszło do kolizji, w której samochód marki O. (...) o nr rej. (...) należący do G. W., został uszkodzony przez sprawcę posiadającego polisę ubezpieczeniową od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym

zakładzie ubezpieczeń. Czynności związane z likwidacją szkody w uszkodzonym pojeździe wykonywał, na podstawie pełnomocnictwa, syn poszkodowanego A. W..

Bezsporne, a nadto dowód:

- zeznania G. W., k. 88
- akta szkody k.43-85
- zeznania powoda, k. 105-106

Poszkodowany potrzebował samochodu zastępczego do prowadzenia działalności gospodarczej. Uszkodzony pojazd był samochodem firmowym i uszkodzony przez okres jego naprawy nie miał możliwości zastąpienia go innym pojazdem. Z tego względu dnia 29 października 2014 roku poszkodowany wynajął od powoda pojazd zastępczy marki V. (...) o numerze rejestracyjnym (...). za cenę 170 złotych netto za dobę, bez limitu kilometrów. Przy zawieraniu umowy najmu z góry było określone, że zapłata nastąpi poprzez cesję wierzytelności. Pojazd był wynajmowany w okresie od dnia 29 października 2014 roku do dnia 12 listopada 2014 roku, a więc przez okres 14 dni. Z tego tytułu powód wystawił poszkodowanemu fakturę VAT na łączną kwotę 2927,40 złotych brutto. Poszkodowany jest płatnikiem podatku vat i miał możliwość jego odliczenia.

Dowód:

- oświadczenie poszkodowanego z dnia 29 października 2014 r., k. 14
- umowa najmu, k. 13
- potwierdzenie zwrotu, k. 15
- faktura Vat, k. 16
- zeznania G. W., k. 88
- zeznania powoda, k. 105-106

Pismem z dnia 12 listopada 2014 r. pozwana poinformowała poszkodowanego, iż wysokość odszkodowania ustalono na kwotę 6618,54 zł. Wartość rynkowa pojazdu poszkodowanego w stanie nieuszkodzonym została wyliczona na 8700 zł. Wartość pojazdu w stanie uszkodzonym określono na kwotę 3341,46 zł, co oznacza że wartość szkody całkowitej określono na poziomie 5358,54 zł, a koszty wynajęcia pojazdu zastępczego w wysokości 1260 zł. Pozwana zweryfikowała dobową stawkę wynajmu do 105 zł netto, a okres do 12 dni.

Dowód:

- pismo z dnia 12 listopada 2014 r., k. 62
- pismo z dnia 14 stycznia 2015 r., k. 67v
- pismo z dnia 14 stycznia 2015 r., k. 65v

Powód nabył od poszkodowanego wierzytelność odszkodowawczą z tytułu najmu w przedmiotowej sprawie na podstawie umowy cesji wierzytelności z dnia 12 listopada 2014 r.

Dowód:

- umowa cesji wierzytelności z dnia 12 listopada 2014 r., k. 10

Pismem z dnia 26 listopada 2014 r. powód przesłał pozwanej dokumenty związane z najmem pojazdu zastępczego. Pismem z dnia 5 czerwca 2015 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 1667,40 zł tytułem zwrotu kosztów wynajęcia pojazdu zastępczego.

Dowód:

- pismo z dnia 26 listopada 2014 r. z potwierdzeniem, k. 11-12
- wezwanie z potwierdzeniem, k. 17-18

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest uzasadnione w części.

Podstawę prawną żądania pozwu stanowił art. 822 § 1 i 2 k.c., zgodnie z którym przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia. Umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej obejmuje szkody, o których mowa w §1, będące następstwem przewidzianego w umowie wypadku, który miał miejsce w okresie ubezpieczenia. Odpowiedzialność pozwanego towarzystwa ubezpieczeń wynikała również z art. 35 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zgodnie z którym, ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Obowiązkiem odszkodowawczym ubezpieczyciela wobec poszkodowanego są objęte wszelkie postaci szkody wyrządzone tej osobie, a więc zarówno szkody na osobie, jak i szkody na mieniu, co wynika z art. 34 ust. 1 powołanej ustawy.

W niniejszej sprawie bezspornym jest, iż pojazd sprawcy wypadku, w którym doszło do uszkodzenia pojazdu należącego do poszkodowanego ubezpieczony był od odpowiedzialności cywilnej u pozwanej. Również bezsporne jest nabycie wierzytelności odszkodowawczej przez powoda. Pozwana w postępowaniu likwidacyjnym wypłaciła kwotę 1260zł (12x105 netto por. k.65v i 67v),

Niezbędność najmu pojazdu zastępczego jednoznacznie wynika z zeznań świadka G. W.. W przypadku uszkodzenia pojazdu własnego, poszkodowany ma pełne prawo skorzystać z pojazdu zastępczego.

Faktura wystawiona przez powoda za najem pojazdu zastępczego nie odzwierciedla wysokości należności, jaką za najem miałby uiścić powodowi zlecający (poszkodowany). W zamian za udostępnienie pojazdu poszkodowany miał przelać na powoda przysługujące mu względem ubezpieczyciela roszczenie o odszkodowanie. Zatem świadczeniem wzajemnym poszkodowanego w niniejszej sprawie nie było świadczenie pieniężne, lecz przeniesienie wierzytelności. A. S. w czasie przesłuchania wprost wskazał, że zapłata nastąpi w formie cesji.

Podobnych spraw przed tutejszym Sądem, w których dochodzone są nabyte wierzytelności odszkodowawcze jest znacznie więcej.

Zawarcie tego typu umowy nie budzi wątpliwości w płaszczyźnie normy art. 353¹ k.p.c. Umowa taka spotykana jest często w praktyce tzw. likwidacji szkód komunikacyjnych. Zaletą tego rodzaju rozliczenia (określanego często w praktyce jako „bezgotówkowa likwidacja szkody”) jest atrakcyjna dla poszkodowanego forma, która ogranicza ryzyko uzyskania odszkodowania nie pokrywającego w całości poniesionych kosztów.

Przedstawiona forma rozliczeń między poszkodowanym i wynajmującym nie pozwala na ustalenie, by koszty wskazane przez powoda w fakturze VAT mogły być uznane za równowartość kosztów poniesionych przez poszkodowaną czy też kosztów koniecznych do naprawienia szkody poniesionej przez poszkodowanego w wyniku zdarzenia, za które

pozwany ponosi odpowiedzialność. W przyjętym przez powoda modelu rozliczeń z klientami wartość wskazana w fakturze nie jest bowiem wartością kosztów obciążających poszkodowanego. Zatem nie można uznać na podstawie faktury wystawianej w ramach opisanego wyżej modelu rozliczeń, że koszt wskazany na fakturze jest równoznaczny z wartością wydatków poniesionych przez poprzednika prawnego powoda lub choćby stanowi odwzorowanie wzrostu obciążeń (pasywów) poszkodowanego .

Wartość w fakturze ze względu na przyjęty system rozliczeń nie podlega też weryfikacji według reguł gry rynkowej. Wartość wynagrodzenia powoda nie stanowiła przedmiotu negocjacji między nim i poszkodowanym, skoro założeniem transakcji między tymi podmiotami było, iż powód otrzyma wynagrodzenie w postaci przelewu wierzytelności w stosunku do ubezpieczyciela. Zatem dla poszkodowanego nie było w istocie ważne to, jakie stawki - rynkowe czy też od rynkowych odbiegające - będzie stosował powód w rozliczeniach z ubezpieczycielem po nabyciu wierzytelności o zapłatę odszkodowania.

Faktura w niniejszej sprawie stanowi w istocie jedynie odzwierciedlenie wyliczenia kosztów najmu dokonanego jednostronnie przez powoda. Jako taka nie może mieć wartości dowodowej w zakresie udokumentowania wysokości kosztów najmu (jest dowodem jedynie twierdzeń powoda w tym zakresie). W niniejszej sprawie odnotować należy, że uszkodzony pojazd był odmienny od pojazdu zastępczego, co dodatkowo rodzi wątpliwości w zakresie przyjętej stawki najmu. Z innych spraw gdzie dopuszczano dowody z opinii biegłych wynika też, że na rynku pojazdów zastępczych, stawka najmu nie jest prostą sumą danych z cennika. W cennikach uwidaczniane są różne pakiety dodatkowe (często elementy przydatne łączy się z nieprzydatnymi), promocje które wpływają na cenę, przy czym różna jest polityka cenowa firm wypożyczających, a nadto zmienna w czasie.

W ocenie Sądu dokonanie ustaleń w zakresie stawki najmu, wyższej niż przyjęta przez pozwaną wymagało opinii biegłego, czego wydaje się miał świadomość powód zgłaszając w pozwie dowód w tym zakresie.

Przedstawiona argumentacja zbieżna jest z uzasadnieniem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 10 lutego 2012r w sprawie VIII Ga 320/11. W tamtej sprawie również doszło do bezgotówkowego rozliczenia szkody poprzez cesję wierzytelności na rzecz powoda, który w procesie wykazywał wysokość szkody wystawioną przez siebie fakturą za wykonaną usługę. W toku postępowania nie został powołany biegły. Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo, a Sąd Okręgowy zmienił ten wyrok i powództwo oddalił. Podobne stanowisko zgodnie z którym dla ustalenia wysokości szkody niezbędna jest opinia biegłego w celu ustalenia uzasadnionego czasu naprawy i średnich stawek najmu wyrażone zostało w wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 5 lipca 2013r (sygn. akt VIII Ga 160/13).

W aktualnym orzecznictwie Sądu Okręgowego w Szczecinie wskazuje się wprost, że ciężar dowodu wysokości szkody tj. uszczerbku majątkowego i istnienia adekwatnego związku przyczynowego między poniesionymi wydatkami a zdarzeniem sprawczym spoczywa na poszkodowanym, a po dokonaniu cesji na powodzie (por. wyrok z 20 maja 2016r sygn. VIII Ga 124/16) .

W ocenie Sądu zachodziły podstawy do pominięcia dowodu z opinii biegłego.

Powód reprezentowany jest w sprawie przez profesjonalnego pełnomocnika. Strona powodowa jest dysponentem procesu to ona decyduje kiedy złożyć pozew. Oczywistym jest przy tym, że wniesienie powództwa wiąże się z kosztami. Znając stanowisko przedprocesowe pozwanej w którym kwestionowała wysokość szkody liczyć się więc należało także z kosztami opinii biegłego niezbędnej do wykazania swojego stanowiska. Wniosek o przeprowadzenie takiego dowodu zgłoszony został już w pozwie. Przewodniczący wezwał pełnomocnika powoda do uiszczenia zaliczki na biegłego. Zaliczka nie została uiszczona. Powód nie twierdził też , że taki fakt miał miejsce. Wobec braku zaliczki zachodzą podstawy do pominięcia dowodu z opinii biegłego zgodnie z art 130⁴§5 k.p.c., o czym rozstrzygnięto na rozprawie.

Tak jak wskazano powyżej, ciężar dowodu w zakresie wysokości szkody spoczywa na powodzie. Zgodnie z art. 232 k.p.c. strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów z których wywodzą skutki prawne. Strona która zgłasza dany wniosek dowodowy, dysponuje tym dowodem (np. może go cofnąć), określa jego zakres ale także ponosi koszty z tym związane. To powód powinien naprowadzić dowody na okoliczność zasadności swoich twierdzeń.

Jeżeli więc pozwana neguje jakiś fakt, a powód mimo obowiązku go nie wykazał, to zbędnym jest przeprowadzanie ewentualnych dalszych dowodów strony pozwanej na okoliczność nieistnienia tego zdarzenia, bo Sąd dokonał ustaleń zgodnie z jej twierdzeniami. Przenosząc te ogólne rozważanie na kanwę niniejszej sprawy stwierdzić należy, że jeżeli powód nie wykazał zasadności stawki najmu w kwocie 170zł netto + vat, to pozwana nie musi wykazywać, że stawka ta jest niższa i o ile, wystarczy same zaprzeczenie.

W ocenie Sądu pozwana własnego wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego nie złożyła, a jedynie nawiązała do wniosku strony powodowej zgłaszając dalsze pytania. Jednak nawet gdyby się takiego wniosku doszukać to z powyższych względów i tak podlegałby on pominięciu. Bez znaczenia, jest w tym kontekście, fakt uiszczenia zaliczki przez pozwaną. Na marginesie wskazać należy, że Sąd oznaczając wysokość zaliczki dla obu stron uwzględnił przewidywany koszt wynagrodzenia biegłego, a część uiszczona przez pozwaną kosztu tego nie pokrywa (wiedza taka wynika z kosztów opinii w innych podobnych sprawach rozpoznawanych przez Sąd).

W niniejszej sprawie doszło do szkody całkowitej. W takiej sytuacji co do zasady przyjmuje się, że uzasadniony jest czas najmu pojazdu zastępczego niezbędny do zakupu przez poszkodowanego innego pojazdu, nawet gdy wykracza on poza datę wypłaty odszkodowania (por. uzasadnienie uchwały SN z dnia 22 listopada 2013r sygn.. akt III CZP 76/13 opubl. OSNC 2014/9/85). Podkreśla się przy tym, że niezależnie od sposobu naprawienia szkody przewidzianego w art. 363 § 1 k.c., powinno ono prowadzić do tego, aby poszkodowany był w takiej samej sytuacji majątkowej, w jakiej znajdowałby się, gdyby nie doszło do zdarzenia szkodzącego. Wcześniej Sąd Najwyższy jako datę końcową najmu przy szkodzie całkowitej wskazywał dzień zapłaty odszkodowania (por. wyrok SN z dnia 8 września 2004r sygn. akt IV CK 672/03, opubl. Lex nr 146324).

W niniejszej sprawie najem pojazdu zastępczego trwał 14 dni tj. od 29 października 2014r do 12 listopada 2014r i na tyle wystawiona została faktura. Zupełnie niezrozumiałe są więc twierdzenia w pozwie o okresie 15 dni. Decyzję o szkodzie całkowitej i wypłacie odszkodowania pozwana wydała w dniu 12 listopada 2014r. Faktyczna data wypłaty nie jest znana, ale z pewnością jest późniejsza niż data decyzji. W tych okolicznościach za uzasadniony należy uznać cały okres najmu objęty fakturą tj. 14 dni, a nie 12 jaki przyjęła pozwana. Do dokonania tych ustaleń zbędny był biegły, gdyż zasadność najmu wynika z dokumentów w tym w szczególności z daty decyzji. Pozwana ustaliła na potrzeby wypłaty odszkodowania stawkę najmu na 105zł netto. Powód nie wykazał zasadności wyższej stawki, tylko ta stawka może być więc uwzględniona.

Odszkodowanie przyznano w kwocie netto, gdyż poszkodowany jako przedsiębiorca (podobnie jak powód, co jednak jest bez znaczenia) miał możliwość odliczenia podatku vat, na co sam wskazał w trakcie przesłuchania. W kwocie netto odszkodowanie wypłaciła też pozwana. Powód żądając kwoty brutto zbędnie zawyżył dochodzoną kwotę (co miało też wpływ na wysokość kosztów), ale w pozwie w żaden sposób tego nie uzasadnił.

W licznych orzeczeniach Sąd Najwyższy stoi na stanowisko, że odszkodowanie obejmuje kwotę podatku od towarów i usług tylko w zakresie w jakim poszkodowany nie może obniżyć podatku od niego należnego o kwotę podatku naliczonego (por. np. uchwałę Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 17 maja 2007r sygn.. akt III CZP 150/06).

Reasumując powodowi należy się odszkodowanie w kwocie 210zł netto za 2 nieuwzględnione dni najmu.

Odsetki przyznano na podstawie 817 k.c. zgodnie z żądaniem pozwu.

Istotne elementy materiału dowodowego omówione zostały we wcześniejszej fazie uzasadnienia. Dla porządku wskazać należy, że Sąd dokonał ustaleń w oparciu o częściowo niesporne twierdzenia stron, dowody z dokumentów (w tym z akt szkody) oraz dowód z zeznań świadka i powoda. Autentyczność i treść dokumentów nie była kwestionowana, strony wyprowadzały z nich jedynie częściowo odmienne wnioski. Zeznania świadka są wiarygodne i korespondują z pozostałym materiałem dowodowym. Zeznania powoda nie były wystarczające do dokonania ustaleń zgodnie z twierdzeniami pozwu. Tak jak wskazano powyżej w okolicznościach sprawy dowód z opinii biegłego został pominięty.

Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji (art. 108 § 1 k.p.c.).

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach stanowi art. 100 zd.1 k.p.c. stosownie do którego w razie częściowego uwzględnienia żądań koszty będą stosunkowo rozdzielone.

Powód wygrał w 13% i poniósł następujące koszty: opłata od pozwu w kwocie 84zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17zł oraz koszt wynagrodzenia pełnomocnika 1200zł. Wysokość kosztów wynagrodzenia pełnomocnika ustalono w wysokości stawki minimalnej tj. w kwocie 1200zł na podstawie §2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800)

Pozwana powinna zwrócić 13% kosztów celowych poniesionych w celu dochodzenia należności, czyli kwotę 169zł.

Na uwzględniony do rozliczenia po stronie pozwanej koszt procesu składa się koszt zastępstwa procesowego w kwocie 1200zł, który określono na podstawie §2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804)

Pozwana wygrała w 87%. Powód powinien jej więc zwrócić 87% poniesionych kosztów tj. kwotę 1044zł.

Po odjęciu od kwoty 1044zł kwoty 169zł otrzymujemy kwotę 875zł tj. kwotę jaką zobowiązana jest uiścić strona powodowa.

Mając na uwadze powyższe rozstrzygnięto jak w punkcie III sentencji.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

(...)

(...)

3. (...)